

1. Αναγνωρίζεις τα εξαρτήματα του υπολογιστή; Πώς τα λένε στην άλλη γλώσσα που μιλάς;
2. Πόσο εξοικειωμένος/-η είσαι με την τεχνολογία των υπολογιστών;
3. Μπορείς να σκεφτείς τι αλλαγές έφερε στη ζωή των ανθρώπων ο προσωπικός υπολογιστής (PC);

Διαδίκτυο: μια πόρτα στον κόσμο

Πώς μπορεί κανείς μέσα σε λίγα λεπτά να μάθει ποιες ταινίες παίζονται στους κινηματογράφους, να στείλει φωτογραφίες σε έναν φίλο στην Αυστραλία και να δει πόσο χιόνι έχει στις Άλπεις; Και όλα αυτά με μηδενικό σχεδόν κόστος; Πώς μπορεί κανείς, χωρίς να βγει από το σπίτι του, να κλείσει αεροπορικό εισιτήριο για το Λονδίνο ή να παραγγείλει βιβλία που δεν υπάρχουν στην Ελλάδα, στην καλύτερη δυνατή τιμή; Ναι. Σωστά μαντέψατε... Όλα αυτά μπορείτε να τα κάνετε από τον υπολογιστή σας, χρησιμοποιώντας το Διαδίκτυο. Πολλοί από σας έχετε «σερφάρει» πολλές φορές στο Διαδίκτυο και έχετε αξιοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρει, οπότε γνωρίζετε τι είναι και πώς λειτουργεί. Άλλοι πάλι όχι. Το σίγουρο είναι ότι οι χρήστες του Διαδικτύου αυξάνονται συνεχώς...

Ποιοι το χρησιμοποιούν;

1983: 500 χρήστες του Ίντερνετ σε όλο τον κόσμο.

1988: 50.000 χρήστες.

1992: 1.000.000 χρήστες

1995: 6.000.000 χρήστες

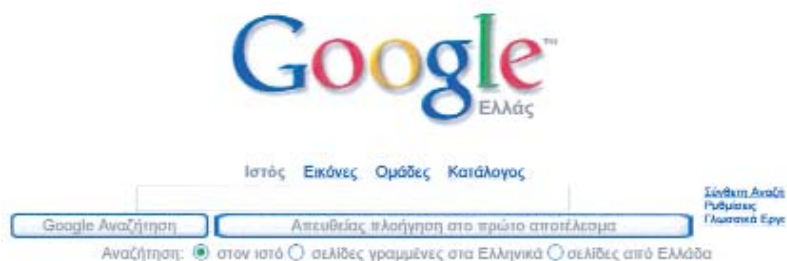
1998: 80.000.000 χρήστες

Σήμερα: δεν ξέρουμε ακριβώς! – ο αριθμός αλλάζει μέρα με τη μέρα, αλλά εκτιμάται ότι υπάρχουν πια πάνω από 800.000.000 χρήστες σε όλο τον κόσμο.

Τι είναι το Διαδίκτυο;

Το Διαδίκτυο ή Ίντερνετ (Internet) είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπολογιστών στον κόσμο. Για την ακρίβεια, δεν είναι μόνο ΕΝΑ δίκτυο, αλλά πολλά δίκτυα υπολογιστών συνδεδεμένα μεταξύ τους – είναι ένα δίκτυο από δίκτυα!

Παράξενο ακούγεται, αλλά έτσι είναι: στο Ίντερνετ περιλαμβάνονται δίκτυα τραπεζών και μεγάλων επιχειρήσεων ή πανεπιστημίων σε όλο τον κόσμο. Όμως, μπορεί να περιλαμβάνονται επίσης και οι υπολογιστές που βρίσκονται σ' ένα μικρό γραφείο, στο σχολείο της γειτονιάς μας, ή σε ένα παιδικό δωμάτιο κάπου στην Ελλάδα!

Τι χρειάζομαι για να «μπω στο Ίντερνετ»;

Κατ' αρχάς έναν υπολογιστή (το προφανές). Μία τηλεφωνική γραμμή. Και μία «εταιρεία παροχής πρόσβασης στο Ίντερνετ», την οποία, όταν ο υπολογιστής μας την καλέσει στο τηλέφωνο, μας συνδέει με το Διαδίκτυο. Συνήθως πρέπει να πληρώνουμε κάθε μήνα συνδρομή για τη σύνδεση, αλλά δεν είναι πολύ ακριβή. Εάν φυσικά δε διαθέτουμε όλα τα παραπάνω, μπορούμε να επισκεφτούμε ένα «Ίντερνετ Καφέ», αν και αυτό είναι σχετικά ακριβό σπορ!

Πόσες φορές χτυπάει ο ηλεκτρονικός ταχυδρόμος;

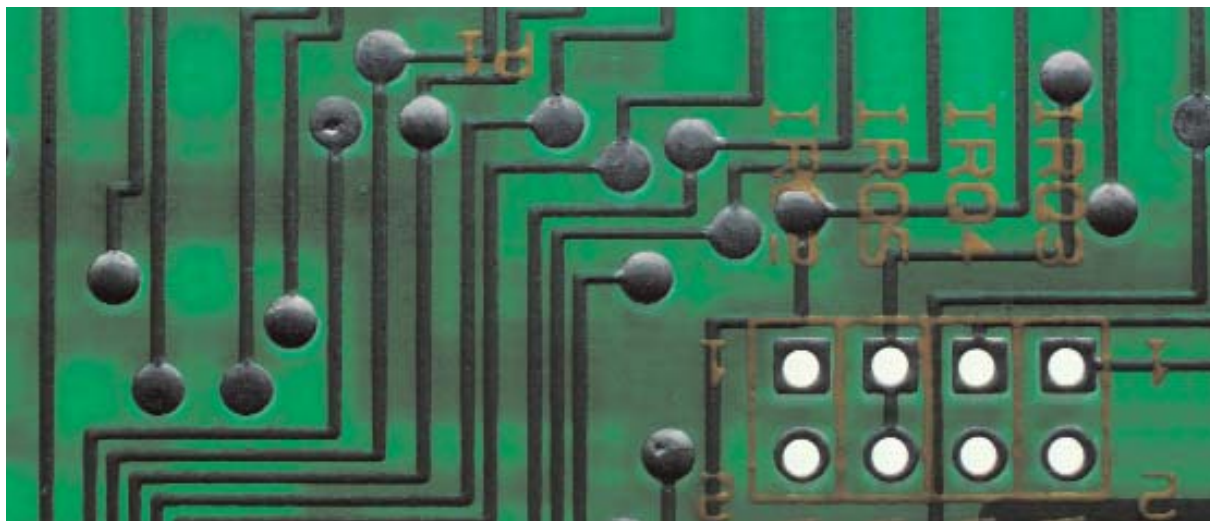
Εντάξει, κάποιοι μοναχικοί τύποι κάθονται πίσω από μια οθόνη για να σερφάρουν με τις ώρες ή να «κατεβάζουν» μουσική στον υπολογιστή τους. Αν όμως είσαι πιο κοινωνικός και έχεις αγαπημένους φίλους στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, τότε το Ίντερνετ μπορεί να σου προσφέρει και κάτι άλλο: το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Σε ελάχιστο χρόνο μπορείς να στείλεις γράμματα (e-mail) σε όλους τους φίλους σου. Μάλιστα, με τα e-mail μπορείς όχι μόνο να γράφεις ... τον πόνο σου, αλλά να στέλνεις μαζί και εικόνες, βίντεο, ή κάθε τύπου πληροφορία, σε ηλεκτρονική πάντα μορφή. Σήμερα πάντως το e-mail δε χρησιμοποιείται μόνο για να στέλνουμε ανέκδοτα ή ... ερωτικά ραβασάκια. Είναι πια απαραίτητο στις περισσότερες υπηρεσίες και επιχειρήσεις για να επικοινωνούν μεταξύ τους, ακόμα και για να κλείνουν συμφωνίες.

Γιατρέ, ο Η/Υ μου είναι άρρωστος!

Το Διαδίκτυο είναι πια πολύ δημοφιλές. Κάθε μέρα εκατομμύρια χρήστες ανταλλάσσουν e-mail, στέλνουν ο ένας στον άλλο αστείες ιστορίες, εικόνες, βίντεο και κάθε μορφής αρχεία, ή αγοράζουν προϊόντα με πιστωτικές κάρτες. Επειδή όμως τίποτα δεν είναι εντελώς αθώο στον κόσμο, το Ίντερνετ έχει κι αυτό τις παγίδες του. Ας πούμε, λέγεται ότι διάφοροι «πειρατές» του Διαδικτύου βρίσκουν τρόπους να κλέβουν αριθμούς από πιστωτικές κάρτες. Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι κάποια e-mail που μπορεί να δεχτούμε στον υπολογιστή μας ίσως να είναι μολυσμένα με ιούς! Οι ιοί είναι μικρά, καταστρεπτικά προγραμματάκια, ικανά να θέσουν εκτός μάχης τον υπολογιστή μας χωρίς να το καταλάβουμε. Κάποιες προφυλάξεις, λοιπόν, είναι απαραίτητες.

(Οι ερευνητές πάνε παντού, 28/12/2002)

«ΔΙΚΤΥΑΚΟ» ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Το **(Δια)δίκτυο** ή **Ίντερνετ** (Internet) είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπολογιστών στον κόσμο. Πολλοί νέοι **συνδέονται** / **μπαίνουν** σχεδόν καθημερινά στο Δίκτυο.

Δε θέλω να με ενοχλούν όταν **είμαι στο Δίκτυο**.

Μερικοί κάθονται πίσω από μια οθόνη για να **σερφάρουν** (πλοηγηθούν) με τις ώρες ή να «**κατεβάζουν**» μουσική στον υπολογιστή τους.

Καθημερινά **ανοίγω** διάφορες **(ιστο)σελίδες** που με ενδιαφέρουν στο Δίκτυο.

Το Ίντερνετ μπορεί να σου **προσφέρει** και κάτι άλλο: **το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)**.

Οι **ιοί** είναι μικρά, καταστρεπτικά προγραμματάκια. Κάποια e-mail μπορεί να είναι **μολυσμένα με ιούς**.

Προσοχή στα αρχεία που **κατεβάζετε** από το Δίκτυο.

Μην ανοίγετε **επισυναπτόμενα αρχεία** σε μηνύματα που προέρχονται από ανθρώπους που δεν γνωρίζετε ή που δεν εμπιστεύεστε.

Το σίγουρο είναι ότι οι **χρήστες** του Διαδικτύου αυξάνονται συνεχώς...

σερφάρω (πλοηγούμαι)

συνδέομαι / μπαίνω στο Δίκτυο

ανοίγω σελίδες

κατεβάζω αρχεία, φωτογραφίες, κείμενα

το (Δια)δίκτυο, το Ίντερνετ

ο ιός, μολυσμένος με ιό

ο χρήστης

το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

η ιστοσελίδα

το επισυναπτόμενο αρχείο (attachment)

Ο υπολογιστής κάνει τα πάντα!

- Κώστας:** Μα δεν είναι φοβερή εφεύρεση ο υπολογιστής; Μπορείς να κάνεις τα πάντα με αυτόν!
- Μιχάλης:** Τι να σου πω! Εγώ, πάντως, από αυτά που κάναμε στο σχολείο φέτος, δεν κατάλαβα και πολλά πράγματα!
- Κώστας:** Αμάν, ρε Μιχάλη! Πού είχες το μυαλό σου;
- Μιχάλης:** Άσε που είχα το μυαλό μου! Το θέμα είναι ότι εγώ δεν έχω πολυκαταλάβει τι είναι αυτό το Διαδίκτυο...
- Κώστας:** Κοίτα, εγώ ευχαρίστως να σου δείξω κάποια πράγματα, αν θες!
- Μιχάλης:** Εεε, θέλω, πώς δε θέλω!
- Κώστας:** Ωραία! Πάμε τότε σ' αυτό το Internet-café απέναντι για μία γρήγορη γνωριμία με το Διαδίκτυο, και τα άλλα θα τα δείξω στο σπίτι.
- Μιχάλης:** Εγώ σε Internet-café! Ωραίο ακούγεται!

Εσύ τι γνώμη έχεις; Μπορείς να κάνεις τα πάντα με τον υπολογιστή; Συζήτησε στην τάξη με τους συμμαθητές σου:

- Για ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες χρησιμοποιούμε συνήθως τον ηλεκτρονικό υπολογιστή;
- Ποιες από τις παρακάτω δραστηριότητες δεν μπορούμε να κάνουμε με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή;

Π.χ.

Μπορώ να γράψω γράμματα.

Δεν μπορώ να

Δεν είμαι σίγουρος / σίγουρη αν μπορώ να

γράφω γράμματα ✓	στέλνω φαξ
ταξινομώ έγγραφα	κάνω ανάληψη χρημάτων ✓
στέλνω κάρτες	διαβάζω γράμματα
τακτοποιώ το γραφείο μου	κλείνω ραντεβού
ακούω ραδιόφωνο	οργανώνω τη δουλειά
δίνω πληροφορίες	πληρώνω λογαριασμούς
αγοράζω αεροπορικό εισιτήριο	στέλνω γραπτά μηνύματα (SMS)
στέλνω φωτογραφίες	συμπληρώνω έντυπα
γράφω e- mail	τακτοποιώ το σπίτι
παραγγέλνω φαγητό	ψάχνω για πληροφορίες στο Διαδίκτυο

Ένα αναπάντεχο δώρο

Πριν από μερικά χρόνια τα πράγματα με τους υπολογιστές ήταν διαφορετικά. Τα παιδιά γνώριζαν πολύ λιγότερα πράγματα απ' ό,τι σήμερα. Στο απόσπασμα που ακολουθεί βλέπουμε την αντίδραση ενός παιδιού, όταν πρωτοείδε υπολογιστή.

Η χαρά μου ήταν μεγάλη. Είχα γενέθλια σε δύο μέρες και ένα τεράστιο κουτί με περίμενε στην γωνιά του σαλονιού. Ο πατέρας μου είχε υποσχεθεί μια μεγάλη έκπληξη για τα δέκα χρόνια που έκλεινα, μα αυτή παρά ήταν μεγάλη: εκτός από το ότι το κουτί ήταν μεγάλο, δεν είχα ιδέα περί τίνος επρόκειτο.

Το βράδυ της μεγάλης μέρας δεν έκλεισα μάτι¹. Χαράματα σχεδόν, με τον αέρα ενός δεκάχρονου, τραβούσα το σεντόνι των γονιών μου. Είχα δει στην τηλεόραση το παιδάκι που ξυπνούσε τους γονιούς του με ένα χυμό πορτοκάλι και σκέφτηκα ότι ήταν πολύ καλή ιδέα. Τι περίεργο όμως! Οι γονείς μου δεν έμοιαζαν τόσο περιποιημένοι, καλοχτενισμένοι κι ευχαριστημένοι, ώστε να ξεκαρδίζονται στα γέλια όπως στην διαφήμιση. Αντίθετα τα μάτια τους ήταν κόκκινα, τα μαλλιά τους ανακατωμένα, άσε που τα μάγουλα του πατέρα τσιμπούσαν. «Άλλος κόσμος αυτός της διαφήμισης» σκέφτηκα. Τέλος πάντων. Με τα πολλά κατάφερα να τους ξυπνήσω. Αφού δέχθηκα τις ευχές τους, κοίταξα με νόημα στο σαλόνι.

- «Και για τα γενέθλιά σου, Κωστάκη, σου πήραμε έναν υπολογιστή», είπε χαρούμενος ο πατέρας μου.

- «Βοηθητικές ρόδες έχει»;

Εκεί έπεσε το πρώτο γέλιο. Επιτέλους! Τα πράγματα άρχισαν να μοιάζουν λίγο με την διαφήμιση.

1. δεν έκλεισα μάτι: δεν κοιμήθηκα

- «Βεβαίως, και ονομάζονται 'εγχειρίδιο χρήσης' ή 'μάνιουαλ'», αποκρίθηκε πονηρά ο πατέρας μου.

Κάτι δεν πήγαινε καλά. Τι σόι ρόδες ήταν αυτές με τόσο δύσκολο όνομα;

- «Ρόδες τουλάχιστον έχει»; ρώτησα μισοθυμωμένα, ενώ ο πατέρας άνοιγε το κουτί.

Το πρώτο πράγμα που έβγαλε ήταν μια μικρή τηλεόραση χωρίς κουμπιά.

- «Αυτό ονομάζεται 'οθόνη' ή 'μόνιτορ'».

Το δεύτερο ήταν ένα μεγάλο κουτί με δύο σχισμές κι ένα κουμπί.

- «Αυτό ονομάζεται κεντρική μονάδα του υπολογιστή. Η σχισμή που βλέπεις λέγεται 'οδηγός εύκαμπτων δίσκων' ή 'φλόπι ντίσκ ντράιβ'»

«Πλάκα μου κάνει», σκέφτηκα. Σε λίγο θα μου πει να επαναλάβω όλα αυτά τα ακατανόητα που μου αραδιάζει...

Το μάτι μου έπεσε σε ένα μακρύ πράγμα με πολλά κουμπιά.

-«Αυτό είναι το πληκτρολόγιο ή 'κίμπορντ'. Αυτό το πραγματάκι με το μακρύ καλώδιο στην άκρη ονομάζεται 'ποντίκι' ή 'μάους'».

Το επόμενο μεγάλο κουτί που βγήκε από το μεγαλύτερο κουτί, ονομαζόταν (κατά τον πατέρα πάντα) 'εκτυπωτής' ή 'πρίντερ'.

Στον πάτο του κουτιού έκαναν την εμφάνιση τους πολλά καλώδια (μα μιλάμε για πολλά καλώδια!).

-«Τώρα λοιπόν, θα τον συνδέσουμε», είπε με χαμόγελο ο πατέρας.

Έκανε την πρώτη αποτυχημένη απόπειρα να συνδέσει όλα αυτά τα πράγματα με τα περίεργα ονόματα. Άκου να λένε 'ποντίκι' το καλώδιο με το... Χμ! εδώ που τα λέμε σαν ποντίκι με τεράστια ουρά μοιάζει, αλλά δεν νομίζω πως η μαμά θα τρομάξει, αν το κρύψω στο κρεβάτι της. Τέλος πάντων! Αφού το ένα καλώδιο δεν χωρούσε στην τρύπα που προσπαθούσε να το βάλει, το δεύτερο ήταν πολύ μικρό και το τρίτο άσχετο, μουρμούρισε κάποια ακατανόητα πράγματα (πρέπει να ήταν εκείνες οι κακές λέξεις για τις οποίες συνεχώς τσακώνεται με την μαμά) και πήρε την μεγάλη απόφαση:

- «Να δούμε το εγχειρίδιο χρήσης ή 'μάνιουαλ'. Εξάλλου γι αυτό το έχουν οι Χριστιανοί μέσα».

Περιττό να σας πω, πως ο μπαμπάς δεν χαμογελούσε πια, αλλά χαμογελούσα εγώ. Το εγχειρίδιο χρήσης ήταν καλό! Είχε πολλές εικόνες και εξηγούσε τα πάντα, μέχρι πώς βάζουμε τον υπολογιστή στην πρίζα!

-«Το 'ξερα»!, αναφωνούσε κάθε λίγο και λιγάκι ο πατέρας, και δώσ' του² έκανε λάθος στα καλώδια.

Αποφάσισα να αναλάβω δράση. Στο κάτω κάτω της γραφής³, ποδήλατο δεν είχα για να βγω να κάνω φιγούρα στους φίλους μου...

(Πάνου Μανδραβέλη *Ο πρώτος μου υπολογιστής*)

2. δώσ' του: ξανά και ξανά

3. στο κάτω κάτω της γραφής: έτσι κι αλλιώς, ούτως ή άλλως

Κομπιούτερ ή υπολογιστής;

Όπως βλέπεις στο παραπάνω κείμενο, όταν μιλάμε για τα κομπιούτερ, δηλαδή, για τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, χρησιμοποιούμε πολλές αγγλικές λέξεις, παρόλο που υπάρχουν και οι αντίστοιχες ελληνικές.

manual (μάνιουαλ)	—	εγχειρίδιο χρήσης
monitor (μόνιτορ)	—	οθόνη
floppy disc (φλόπι ντίσκ ντράιβ)	—	δισκέτα
keyboard (κίμπορντ)	—	πληκτρολόγιο
mouse (μάους)	—	ποντίκι
printer (πρίντερ)	—	εκτυπωτής
κάνω save (κάνω σέιβ)	—	σώζω / αποθηκεύω
κάνω copy (κάνω κόπι)	—	αντιγράφω
κάνω paste (κάνω πέιστ)	—	επικολλώ

Γιατί νομίζεις ότι χρησιμοποιούνται τόσες αγγλικές λέξεις, όταν συζητάμε αυτό το θέμα;

Μέσα επικοινωνίας

Ποια από τα παραπάνω μέσα επικοινωνίας χρησιμοποιείς και πόσο συχνά; Συζητήσε με τους συμμαθητές σου. Μπορείς να χρησιμοποιήσεις τις παρακάτω λέξεις.

συχνά	πού και πού	σχεδόν ποτέ
τακτικά	σπάνια	ποτέ
μερικές φορές	συνήθως	πάντα

Παράδειγμα:

Χρησιμοποιώ το τηλέφωνο τακτικά, τουλάχιστον 10 φορές την ημέρα. Πού και πού στέλνω και e-mail σε φίλους από το σπίτι.

Χαμένος στο Δίκτυο!

Να περιγράψεις το σκίτσο.

Θέματα για συζήτηση:

1. Ποια πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα μπορείς να σκεφτείς για τη χρήση των υπολογιστών.
2. Πώς έχει αλλάξει ο υπολογιστής τη ζωή των ανθρώπων;
3. Πού και με ποιο τρόπο αξιοποιούνται οι υπολογιστές; (σπίτι, σχολείο, καταστήματα)
4. Σε τι χρησιμεύει το Διαδίκτυο;
5. Από ποια ηλικία νομίζεις ότι θα πρέπει ένα παιδί να εξοικειώνεται με τον υπολογιστή; Δικαιολόγησε την άποψή σου.

Να πάρω κινητό στο παιδί μου;

1. Στη Φινλανδία πιτσιρικάδες κάνουν πατίνι συνομιλώντας μέσω κινητών. Στο Τόκιο, το να μην έχεις κινητό είναι σαν «να περπατάς στο δρόμο χωρίς παπούτσια». Αυτά σε χώρες όπου η τεχνολογία είναι η κύρια «παραγωγή» του πληθυσμού. Αλλά και στην Ελλάδα οι γονείς αισθάνονται βαριά την πίεση να πάρουν στα παιδιά τους κινητό από το Δημοτικό. Γιατί άραγε; Πρέπει; Και υπό ποιες συνθήκες;

2. Για τα παιδιά της ψηφιακής εποχής το κινητό τηλέφωνο ήρθε σαν μια φυσιολογική εξέλιξη. Συνηθισμένα να πληκτρολογούν με τα δυο χέρια σε παιχνιδιομηχανές, πήραν στη χούφτα τους το κινητό και ξανάστησαν τη χαμένη γειτονιά. Οι αποστάσεις μέσα από τους κατακλυσμένους με αυτοκίνητα δρόμους εκμηδενίστηκαν, οι φίλοι βρέθηκαν δίπλα και οι ξένοι «κρατιούνται σε απόσταση» με το να μιλούν σε κάποιον άλλο, όταν δεν θέλουν την προσέγγισή τους. Όσο για το τι λένε; Δε χρειάζεται κανείς να το ξέρει. Το πληκτρολογούν σε γραπτά μηνύματα, χρησιμοποιώντας συντομογραφίες που μόνο οι ίδιοι γνωρίζουν.
3. Όπως μάλιστα διαπίστωσε πρόσφατη διεθνής έρευνα του βρετανικού Πανεπιστημίου του Warwick, διαμορφώνεται ήδη μια «γενιά του αντίχειρα», μια γενιά ανθρώπων που από μικροί μαθαίνουν ενστικτωδώς να αξιοποιούν τους αντίχειρές τους για εργασίες που εμείς και οι παλαιότεροι χρησιμοποιούσαμε τους δείκτες. Έτσι, αν δείτε το παιδί σας να πατάει το κουμπί του ανελκυστήρα, τα πλήκτρα του τηλεκοντρόλ, του υπολογιστή ή του σταθερού τηλεφώνου με τον αντίχειρα, μην παραξενευτείτε: Είναι ώριμος πελάτης για την κινητή τηλεφωνία.
4. Οι λόγοι, λοιπόν, που όλα τα παιδιά θέλουν ένα κινητό είναι για να χτίζουν τον ιδιαίτερο τους κόσμο, να συμμετέχουν σε ιδεατές γειτονιές μέσα από τα δίκτυα, να είναι κοινωνικά καταξιωμένα στα μάτια των συνομηλίκων τους, να κάνουν πλάκα – ή και αντιγραφή – στην ώρα του μαθήματος, να ξεφεύγουν από τον διαρκή έλεγχο των γονιών τους. Οι λόγοι που οι γονείς τους σκέφτονται ή τρέχουν να τους προμηθεύσουν με ένα κινητό είναι συνήθως οι... αντίστροφοι.

(Το Βήμα της Κυριακής, 9/11/2003)

Ταίριαξε τους πλαγιότιτλους με τις παραγράφους. Βάλε τον αριθμό της παραγράφου δίπλα στον πλαγιότιτλο.

- ___ Η γενιά του αντίχειρα
 ___ Οι νέοι και τα κινητά
 ___ Οι λόγοι που τα παιδιά θέλουν κινητό
 ___ Τα κινητά μάς έχουν κυριεύσει

1. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «να περπατάς στο δρόμο χωρίς παπούτσια»;
2. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «πήραν στη χούφτα τους το κινητό και ξανάστησαν τη χαμένη γειτονιά» ;
3. Πώς καταλαβαίνεις τη φράση «Οι αποστάσεις μέσα από τους κατακλυσμένους με αυτοκίνητα δρόμους εκμηδενίστηκαν» (ελαχιστοποιήθηκαν);
4. Γιατί ο αρθρογράφος μιλάει για τη «γενιά του αντίχειρα»;
5. Εσύ θέλεις ή έχεις κινητό τηλέφωνο; Γιατί το θέλεις ή το ήθελες;
6. Για ποιους λόγους θέλουν οι γονείς να αγοράσουν κινητό στα παιδιά τους;

ΠΡΟΘΗΜΑΤΑ

Αν δείτε το παιδί σας να πατάει το κουμπί του ανελκυστήρα, τα πλήκτρα του τηλεκοντρόλ, του υπολογιστή ή του σταθερού τηλεφώνου με τον **αντίχειρα**, μην παραξενευτείτε.

Τα παιδιά θέλουν ένα κινητό για να χτίζουν τον ιδιαίτερο τους κόσμο, να **συμμετέχουν** σε ιδεατές γειτονιές μέσα από τα δίκτυα, να είναι κοινωνικά **καταξιωμένα** στα μάτια των **συνομηλίκων** τους, να κάνουν πλάκα – ή και **αντιγραφή**.

Τι κοινό έχουν οι λέξεις με έντονα γράμματα;

Τα **προθήματα** είναι μικρές λέξεις που σπάνια εμφανίζονται μόνες τους. Συνήθως μπαίνουν στην αρχή μιας λέξης, δημιουργώντας έτσι μια καινούρια. Κάθε πρόθημα έχει και τη δική του σημασία. Ας δούμε μερικά από αυτά.

αντι- = (1) *αντίθετα, ενάντια*
 (2) *αντίκρυ/ απέναντι*
 (3) *στη θέση κάποιου*

Παραδείγματα

(1) *αντιλέγω*: λέω κάτι αντίθετο με κάποιον άλλον
 (2) *Αντίπαρος*: νησί που βρίσκεται απέναντι από την Πάρο
αντιμετωπίζω ένα πρόβλημα: βρίσκομαι απέναντι στο πρόβλημα και το πολεμώ
 (3) *αντιπρόεδρος*: στη θέση του προέδρου

συν- = μαζί	ο <i>συμμαθητής</i> μου: ο μαθητής που φοιτά στην ίδια με μένα τάξη ο <i>συγκάτοικος</i> μου: αυτός που μένει (κατοικεί) μαζί μου
τηλε- = μακριά, μακρινός	<i>τηλέφωνο, τηλεόραση, τηλεσκόπιο, τηλεϊατρική</i>
ευ- = (1) καλός (2) με ευκολία (3) πολύς	(1) <i>ευτυχία</i> : καλή τύχη (2) <i>εύπιστος</i> : αυτός που πιστεύει εύκολα αυτά που του λένε (3) <i>ευήλιος και ευάερος</i> : που έχει πολύ (αρκετό) ήλιο και αερίζεται καλά
δυσ- = (1) κακός (2) με δυσκολία	(1) <i>δυστυχία</i> : κακή τύχη <i>δύστροπος</i> : αυτός που έχει κακούς τρόπους (2) <i>δύσπιστος</i> : αυτός που δεν πιστεύει εύκολα αυτά που του λένε
προ- = (1) πριν (2) μπροστά	(1) <i>προαισθάνομαι</i> : αισθάνομαι, καταλαβαίνω από πριν τι θα συμβεί (2) <i>πρόλογος</i> : το πρώτο μέρος ενός γραπτού κειμένου

◆ Προσοχή στο *συν-*!

συν- + π, β, φ	→ <i>σμπ-, σμβ-, σμφ-, σμψ-</i>	<i>σμπέθερος, σμβάλλω, σμφωνώ, σμψηφίζω</i>
συν- + μ	→ <i>σμμ-</i>	<i>σμμαθητής, σμμορία</i>
συν- + λ	→ <i>σλλ-</i>	<i>σλλογή, σλλαμβάνω</i>
συν- + ρ	→ <i>συρρ-</i>	<i>συρροή, συρράπτω</i>
συν- + γ	→ <i>συγγ-</i>	<i>συγγενής, συγγραφέας, συχαίρω</i>
συν- + χ, κ	→ <i>συγχ-, συγκ-</i>	<i>σύγκριση, συγκάτοικος</i>

Βρες λέξεις με τα παραπάνω προθήματα και εξήγησε τη σημασία τους.

Ευτυχώς που υπάρχει και ο τηλεφωνητής!

Η Ιφιγένεια πήρε τηλέφωνο μια φίλη της αλλά εκείνη έλειπε και απάντησε ο αυτόματος τηλεφωνητής.

«Καλέσατε το 210 70 45 987. Παρακαλώ αφήστε το μήνυμά σας.»

Η Ιφιγένεια της άφησε το παρακάτω μήνυμα στον τηλεφωνητή.

«Γεια σου, Γιώτα, η Ιφιγένεια είμαι. Πάλι λείπεις, βρε; Πήρα να σου πω ότι κάτι μου έτυχε και δε θα μπορέσω να έρθω σήμερα για καφέ. Θα σε πάρω αύριο. Φιλιά.»

Ο Γιώργος Βλαστός τηλεφωνεί σε έναν φίλο του. Ακούει τον τηλεφωνητή:

«Αυτή τη στιγμή απουσιάζουμε. Αν θέλετε, αφήστε μήνυμα μετά τον χαρακτηριστικό ήχο.»

Και του αφήνει το παρακάτω μήνυμα.

«Έλα, Γιάννη, πήρα να δω τι κάνετε. Χαθήκαμε! Η Φωτεινή θέλει να έρθετε για φαγητό με τη Μαίρη την Κυριακή. Πάρε τηλέφωνο, όταν μπορέσεις, για να συνηνεηθούμε»

Τηλεφωνείς σε μια φίλη ή ένα φίλο σου αλλά λείπει και του/της αφήνεις μήνυμα σχετικά με

- πρόσκληση σε πάρτι
- επιστροφή CD
- βόλτα στην αγορά
- αγώνας μπάσκετ
- ακύρωση ραντεβού για σινεμά

Η επικοινωνία παλιά και σήμερα

1. Τι βλέπεις στις εικόνες;
2. Ποιος είναι στις μέρες μας κατά τη γνώμη σου ο ταχύτερος τρόπος (γραπτής) επικοινωνίας και γιατί; Ποιος είναι ο πιο προσωπικός;
3. Εσύ με ποιον ή ποιους τρόπους προτιμάς να επικοινωνείς με τους φίλους σου; Γιατί;

ΕΜΕΙΣ οι ΤΡΕΙΣ οι ΦΙΛΟΙ

ΣΚΙΤΣΑ - ΚΕΙΜΕΝΟ: ΝΙΚΟΛ ΜΑΡΟΥΤΑΚΗΣ

Συμβουλές για μικρούς Surfers

Στη συνέχεια θα διαβάσεις κάποιες συμβουλές που δημοσίευσε το INKA, δηλαδή το Ινστιτούτο Καταναλωτών. Είναι κομμάτια από τον **Δωδεκάλογο του μικρού Surfer**. Εμείς τις διαβάσαμε και τις δημοσιεύουμε, γιατί πιστεύουμε ότι πρέπει να τις διαβάσετε κι εσείς.

1. **Να αποφεύγεις πάντοτε τις συναντήσεις με άτομα που πρωτογνώρισες στο Internet**, εκτός εάν γίνονται σε δημόσιους χώρους και εάν οι γονείς σου είναι διατεθειμένοι να σε συνοδεύσουν.
2. **Μη στέλνεις ποτέ μηνύματα (e-mail) με την διεύθυνση του σπιτιού σου, τον αριθμό του τηλεφώνου, το όνομα του σχολείου ή την φωτογραφία σου**. Ακόμη, να μη δώσεις ποτέ τέτοια στοιχεία στις on-line συζητήσεις (chat rooms). Τα ηλεκτρονικά μηνύματα μπορεί να καθούν ή να πέσουν σε χέρια ανθρώπων που θα τα εκμεταλλευτούν σε βάρος σου. Οι on-line συζητήσεις είναι σαν τους δημόσιους χώρους, έτσι ποτέ δεν ξέρεις ποιος σε βλέπει ή ποιος σε ακούει σ' αυτές.
3. **Αν κάποιος πει ή γράψει κάτι σε μια on-line συζήτηση ή σε κάποιο μήνυμά του, που θα σε ανησυχήσει ή θα σε κάνει να νοιώσεις άσχημα, πρέπει να γνωρίζεις ότι δεν είναι από δικό σου λάθος, γ' αυτό πρέπει να ενημερώσεις τους γονείς σου.**
4. **Δεν είναι καλό να αναφέρεις τον αριθμό της πιστωτικής κάρτας ή στοιχεία των τραπεζικών λογαριασμών της οικογένειάς σου, χωρίς να συμβουλευτείς τους γονείς ή τους κηδεμόνες σου**. Κάποιος μπορεί να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία αυτά για να σας βλάψει οικονομικά.
5. **Μην επιλέγεις συνδέσμους (web links) σε ηλεκτρονικά μηνύματα και μην ανοίγεις επισυναπτόμενα αρχεία σε μηνύματα που προέρχονται από ανθρώπους που δεν γνωρίζεις ή που δεν εμπιστεύεσαι**. Επίσης, μην ανοίγεις αρχεία που κατεβάζεις από το Διαδίκτυο. Μπορεί να μολύνεις τον υπολογιστή σου με κάποιο ιό (virus) ή με κάποιο αρχείο που θα του προκαλέσει σοβαρές βλάβες.

(<http://www.e-go.gr/technology/article.jsp?pubid=68072&artid=57802&catid=54>)

1. Τι ονομάζεται on-line συζήτηση;
2. Θεωρείς ότι είναι χρήσιμος αυτός ο Δωδεκάλογος; Γιατί;
3. Γιατί είναι επικίνδυνο να συναντήσει κανείς κάποιον που γνώρισε στο Διαδίκτυο;
4. Τι άλλους κινδύνους φαντάζεσαι ότι κρύβει το Διαδίκτυο;

ΠΗΓΕΣ

Ενότητα 1

- ◆ Τα κείμενα «*Ενδυμασία*», «*Τα φορέματα χθες και σήμερα*», και «*Ρούχα για τη ζέστη, ρούχα για το κρύο*» προέρχονται από την *Εικονογραφημένη Νεανική Εγκυκλοπαίδεια*, 2^{ος} τόμος, Ελληνικά Γράμματα (διασκευή).
- ◆ Τα κείμενα με τον τίτλο «*Ξέρετε ότι...*» προέρχονται από το λήμμα *Ενδυμασία* της Εγκυκλοπαίδειας *Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάννικα*, τόμος 23 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Κίνδυνοι από το τατουάζ και άλλα στολίδια του δέρματος*» προέρχεται από τον δικτυακό τόπο http://www.medlook.net/article.asp?item_id=1040 (με αλλαγές).

Ενότητα 2

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Οικιακή Τεχνολογία*» προέρχεται από άρθρο του περιοδικού *BHMAgazino* της 2/11/2003, σσ. 145-147 (με αλλαγές).

Ενότητα 3

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Εκεί όπου το σχολείο σώζει*» είναι από ένα φυλλάδιο της Action Aid Ελλάς.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Κέδρος: ένα αγρόκτημα για φίλους*» προέρχεται από το άρθρο «*Αγροτουρισμός*» της εφημερίδας *Το Βήμα* της 11/4/2004, σ.16 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Στην Αθήνα, σε πολυκατοικία*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Ευγενίας Φακίνου *Αστραδενή*, εκδ.Κέδρος.

Ενότητα 4

- ◆ Το κείμενο «*Προσοχή ... γρίπη!*» προέρχεται από τον δικτυακό τόπο www.medlook.net/kids (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Πρώτες βοήθειες ... ζωής*» είναι από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της 11/7/1999.
- ◆ Το κείμενο «*Έξι ασθένειες απειλούν τη ζωή 5.500 παιδιών κάθε μέρα!*» προέρχεται από φυλλάδιο της UNICEF.

Ενότητα 5

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Επαγγέλματα που ανήκουν στο παρελθόν*» είναι απόσπασμα από κείμενο της ιστοσελίδας www.eled.auth.gr/historia1/web2000/ea.htm (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Επαγγέλματα στην Αρχαία Ελλάδα*» προέρχεται από το βιβλίο των Πήτερ Κόνολου και Χέιζελ Ντοτζ *Αρχαία Πόλη. Η Ζωή στην Αθήνα και στη Ρώμη*, εκδ. Πατάκης, Αθήνα 2001, ενώ οι φωτογραφίες παραστάσεων σε αγγεία είναι από τον τόμο Β΄ της *Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους*.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Συντηρητής Έργων Τέχνης*» προέρχεται από το περιοδικό *Maison & Decoration*, τεύχος 8.

Ενότητα 6

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «*Η μάνα δούλευε σαν άντρας στα καπνοχώραφα*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Αλκυόνης Παπαδάκη *Το Χρώμα του Φεγγαριού*, εκδ. Καλέντης, Αθήνα 1991 (με αλλαγές).

Ενότητα 8

- ◆ Το κείμενο «*Οικογενειακές στιγμές άλλοτε και τώρα*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Πόπης Σκορδίλη – Νιωτάκη, *Στο πέρασμα μιας ζωής*, εκδ. Έλλα, Λάρισα 2002, σσ. 7-12 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Όταν η μαμά δουλεύει*» προέρχεται από το άρθρο «*Χάσαμε τη μαμά. Stop*» του περιοδικού *SuperΚατερίνα*, τεύχος 282, Μάρτιος 2004, σσ. 84-85.
- ◆ Το κείμενο «*Παράπονα για τη μαμά*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Νένας Κοκκινάκη *Μαργαρίτα*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2002 (5^η έκδοση), σσ. 27-28 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Να ζήσουν τη ζωή τους*» είναι απόσπασμα από το άρθρο του Θάνου Οικονομόπουλου «*Για τα παιδιά που βγαίνουν “στον πηγαϊμό για την Ιθάκη” της εφημερίδας Η Καθημερινή της 6/6/2004*, σ. 19.
- ◆ Το κείμενο «*Ορκίσου να μην το πεις*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Θέτης Χορτιάτη *Ο δάσκαλος με το βιολί και το αστέρι*, εκδ. Άγκυρα, Αθήνα 1991 (7^η έκδοση), σσ. 7, 18-20.

Ενότητα 9

- ◆ Τα κείμενα «*Ελλάδα: ένας βοτανικός παράδεισος*» και «*Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη φυτών*» είναι από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της 28/11/1999 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης (Ε.Ε.Π.Φ.)*» είναι απόσπασμα από ένα ενημερωτικό φυλλάδιο της Ε.Ε.Π.Φ..
- ◆ Το κείμενο «*Ο Ψαροχαφτούλης γνωρίζει τον Γυπαετό*» είναι από τον δικτυακό τόπο <http://www.ornithologiki.gr/gr/wob/gryarox.htm>.

Ενότητα 10

- ◆ Το κείμενο «*Το περιβάλλον απειλείται!*» προέρχεται από ενημερωτικά φυλλάδια του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Κέντρο ΓΑΙΑ.
- ◆ Το κείμενο «*Το φαινόμενο του θερμοκηπίου*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο της Monica Byles *Η ζωή στις πολικές περιοχές*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1992, σ.19 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Ξέρεις ότι ...*» είναι από το βιβλίο *50 απλά πράγματα που μπορούν να κάνουν τα παιδιά για να σώσουν τον κόσμο*, εκδ. Ποντίκι, 1990, σσ. 24, 31, 33 και από ενημερωτικά φυλλάδια του Μουσείου Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, Κέντρο ΓΑΙΑ.
- ◆ Το κείμενο «*Γιατί να πούμε «ΝΑΙ» στην ανακύκλωση;*» είναι από το βιβλίο του Ε.Γ. Μπαγιούν *Ανακύκλωση τώρα!* εκδ. Μίνωας, Αθήνα 1999.
- ◆ Το κείμενο «*Από πού έρχεται το νερό*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Ζαχαρία Παπαντωνίου *Τα ψηλά βουνά*, εκδ. Δαμιανός, Αθήνα 1986, σ.119.
- ◆ Το κείμενο «*Ο Ζηλιάρης Γκουμπλ Γκουμπόν*» είναι από το βιβλίο της Lucy Baker *Η ζωή στις ερήμους*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1990, σσ. 24-28.

Ενότητα 11

- ◆ Το «Ξέρετε ότι...» προέρχεται από το βιβλίο *Το Ηλιακό Σύστημα*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1992.
- ◆ Τα κείμενα «*Το σύμπαν από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα*», «*Αστρολογία ή Αστρονομία;*» και «*Αστρονομία και μυθολογία*» αποτελούν συνθέσεις πληροφοριών από τις εξής πηγές: την παιδική εφημερίδα *Οι Ερευνητές πάνε παντού* της 16/5/1999, το βιβλίο *Ανακαλύπτω την Επιστήμη: Αστρονομία*, εκδ. Δελθθανάσης –Ερευνητές ΕΠΕ, Αθήνα 1994, το βιβλίο του Δ. Σιμόπουλου *Πλανήτες και δορυφόροι*, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα 1999, την Εγκυκλοπαίδεια *Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάννικα* και το *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας* (Γ.Μπαμπινιώτη).
- ◆ Το απόσπασμα του κειμένου στο τέλος του διαλόγου «*Ο ήλιος, το μαύρισμα και τα μάτια μας!*» είναι από το βιβλίο του Russell Stannard *Ο Θεός Αλβέρτος σάς απαντά*, εκδ. Κάτοπτρο, Αθήνα 1998.
- ◆ Το κείμενο «*Η μικρή ρόδα*» είναι απόσπασμα από το βιβλίο του Ισαάκ Ασίμωφ *Οι άγγελοι του διαστήματος*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1975, 2002.

Ενότητα 12

- ◆ Το κείμενο «*Διαδίκτυο: μια πόρτα στον κόσμο*» είναι από την παιδική εφημερίδα *Οι ερευνητές πάνε παντού* της 28/12/2002.
- ◆ Το κείμενο «*Ένα αναπάντεχο δώρο*» προέρχεται από τον δικτυακό τόπο http://www.medium.gr/books1_a.html και είναι από το βιβλίο του Π. Μανδραβέλη *Ο πρώτος μου υπολογιστής*, Αθήνα: εκδ. Καστανιώτη.
- ◆ Το κείμενο «*Να πάρω κινητό στο παιδί μου;*» προέρχεται από σχετικό άρθρο του Τάσου Καφαντάρη στην εφημερίδα *Το Βήμα της Κυριακής* της 9/11/2003 (με αλλαγές).
- ◆ Το κείμενο «*Συμβουλές για μικρούς Surfers*» είναι από τον δικτυακό τόπο <http://www.e-go.gr/technology/article.jsp?pubid=68072&artid=57802&catid=54>.

